

Verksamhetsberättelse 2016

Institutionen för kliniska vetenskaper, Malmö (IKVM)

LUNDS UNIVERSITET
Medicinska fakulteten

Institutionen för kliniska vetenskaper, Malmö (IKVM)

Telefon (vxl): 040-39 10 00 Hemsida: www.med.lu.se/ikvm

Postadress:

Institutionskansliet för kliniska vetenskaper, Malmö
Clinical Research Centre
Box 50332
202 13 Malmö

Besöksadress:

Clinical Research Centre (CRC)
Jan Waldenströms gata 35, Malmö
Hus 92, plan 11

Foto: Bertil Kjellberg, Björn Martinsson, Kennet Ruona

Version 170612

Inledning

För att långsiktigt kunna följa institutionens verksamhet och det framgångsrika arbete som görs inom forskning och utbildning, har vi i år för första gången sammanställt en verksamhetsberättelse över föregående år.

Denna första verksamhetsberättelse innehåller därför först en kort beskrivning av institutionens bakgrund, därefter sammanfattningar inom olika områden och intressanta siffror. En del är mera detaljerat, annat mer övergripande och sannolikt har något fallit bort som skulle varit med. En del information har inte varit omedelbart tillgänglig, såsom vissa vetenskapliga möten, ledande roller i olika styrelser och stiftelser, bidragsgivare till forskningen men säkert också vissa utmärkelser. Jag ser därför denna verksamhetsberättelse som en början och under 2017 kan vi bygga vidare så att nästa års berättelse är ännu mera komplett.

Det är min förhoppning att detta skall vara intressant att ta del av för samtliga medarbetare inom institutionen men också för externa parter.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kristina Åkesson'.

Kristina Åkesson

Prefekt

Innehåll

Inledning	1
Bakgrund	2
Verksamheten vid institutionen 2016	4
Framtiden	15
Appendix	16

Bakgrund

Institutionen för kliniska vetenskaper Malmö bildades i samband med institutionsreformen 2005 genom en sammanslagning av fem institutioner med klinisk verksamhet inom sjukhuset och en motsvarande institution bildades i Lund medan de tidigare institutionerna med klinisk laborativ verksamhet bildade institutionen laboriemedicin Malmö. Betoningen ligger på klinisk patientnära forskning och nära samarbete med de olika klinikerna som hade sin huvudsakliga verksamhet vid Universitetssjukhuset MAS, Malmö och sedan 2010 vid Skånes universitetssjukhus (SUS). Det har alltid funnits en laboratorienära del i forskningen och över tid har den experimentella forskningen, framför allt med koppling till folksjukdomar, utvecklats till en omfattande och framgångsrik del av institutionen.

Utbildning

Läkarutbildning har funnits i Malmö sedan 1948 då programmet expanderade och man förlade klinisk utbildning från termin 5 i Malmö för hälften av läkarstudenterna vid Lunds universitet, medan termin 1-4 var gemensam och i Lund. Sedan 1999 finns också termin 4 i Malmö.

Den kliniska utbildningen omfattar ca 50 studenter per termin d v s ca 100 studenter per år genomgår sin utbildning i Malmö. Gränsdragningen är dock inte lika uppenbar sedan bildningen av SUS; all undervisning inom primärvård är gemensam för studenterna med placering i Malmö och Lund och leds från Malmö. Detsamma gäller för strimman kring professionell utbildning. Institutionens lärare arbetar inom samtliga kurser i programmet oavsett om de utgår från Malmö eller Lund.

Global hälsa är ett masterprogram som Lunds universitet startade 2003 tillsammans med Blekinge tekniska högskola som en magisterutbildning i folkhälsovetenskap. Sedan 2006 drivs utbildningen i egen regi vid Lunds universitet och året därpå blev det en två-årig masterutbildning. Utbildningen är förlagd till CRC i Malmö och starkt knuten till institutionens enhet för

socialmedicin och global hälsa. Programmet är internationellt och attraherar ett tjugotal studenter årligen för det ettåriga programmet och ca tio för det tvååriga.

Utbildning till sjuksköterska i Malmö sker vid Malmö högskola medan motsvarande utbildning i Lund ges vid Institutionen för hälsovetenskap tillika med utbildningar såsom fysio- och arbetsterapeut.

Forskning

Forskningen inom institutionen är klinisk och patientnära men innefattar också avancerade laborativa miljöer. Utgångspunkten för forskningen inom kliniska miljöer utgår från de kliniker som finns inom SUS Malmö och därmed områden som kirurgi, kärlkirurgi, plastikkirurgi, medicin, ortopedi, anestesi, gynekologi, barnmedicin, ögon, öron, njursjukdomar, gastroenterologi, reumatologi, dermatologi, yrkes- och miljödermatologi, kardiologi, endokrinologi samt psykiatri och minneskliniken. Forskningen inom allmän-, samhälls- och socialmedicin utgår från vidare perspektiv inom regionens sjukvård. Starka forsk-

ningsområden grundas i de stora folksjukdomarna. Genom tidigare forskares framsynthet finns en epidemiologisk guldgruva genom stora befolkningsstudier med långtidsuppföljning där information idag kan kopplas till utfall genom nationella register. Samtidigt finns biologiska prover förvarade i biobanker som analyseras med senaste

metoder inom bioteknologi och genetik. Den kliniknära forskningen utvecklar och utvärderar ny behandling och metodologisk innovation i patientvården och i operationssalarna inom såväl hög-specialiserad vård som för de sjukdomar och tillstånd som drabbar många.

Läkarstudenterna i Malmö tränar akutvård bland annat i simulatormiljö på Practicum Clinical Skills Centre.

Verksamheten vid institutionen 2016

1. Ledning och kansli

Ledning av institutionen

Institutionsledningen består av prefekt och tre biträdande prefekter. Prefekten föreslås genom val men utses av dekanus och har ett delegerat ansvar för institutionens verksamhet. Ställföreträdande och biträdande prefekter utses av prefekten.

- Prefekt: Kristina Åkesson (sedan 2012), professor i ortopedi
- Stf och tillika biträdande prefekt: Erik Renström (sedan 2012), professor i endokrinologi
- Biträdande prefekt med ansvar för grundutbildning: Olle Melander (sedan 2013), professor i medicin
- Biträdande prefekt med ansvar för forskarutbildningen: Lena Eliasson, professor i experimentell diabetesforskning, tillträdde 1 januari 2016 och efterträdde Inga Odenholt, professor i infektionssjukdomar.

Ledningsgruppen innefattar också kansliets administrativa chef samt en representant för sjukvården.

Från januari till maj 2016 var Elsa Warkander tf administrativ chef, därefter tillträdde Mats Roxendal. Anders Dybjer, divisionschef för division 2¹ inom SUS ingick i ledningsgruppen från 2013 fram till oktober 2016 då han förordnades som tf förvaltningschef i samband med Jan Erikssons avgång. Ny medlem är sedan november Katarina Johnsson, divisionschef för division 1².

Institutionsstyrelsen

Institutionsstyrelsen är vald för perioden 2016–2018. Styrelsen består av ordinarie ledamöter från lärare, TA-person, studenter samt suppleanter. För ledamöter under 2016 se appendix.

Fyra sammanträden hölls under 2016: 2 februari, 25 maj, 5 oktober och 30 november. Samtliga protokoll är tillgängliga på hemsidan www.med.lu.se/ikvm

¹ (kvinnosjukvård, barnmedicin, barnkirurgi och neonatalvård, EHRÖ-endokrinologi, hud, reproduktionsmedicin, ögonsjukvård samt specialiserad kirurgi (ÖNH, käkkirurgi, handkirurgi, plastikkirurgi))

² (akut- och internmedicin, infektionssjukdomar, intensivvård och perioperativ vård samt ortopedi)

Kansli

Ett gemensamt institutionskansli bildades genom en sammanslagning av kansli-personalen för IKVM och Laboratorie-medicin/Translationell medicin, Malmö 2008. För att bättre möta institutionens behov av administrativt stöd, beslutade institutionsstyrelsen efter utredning hösten 2015, att inte längre bibehålla den gemensamma funktionen utan etablera ett eget institutionskansli. Förändringen MBL-förhandlades i december 2015 och innefattade fördelning av personalen mellan institutionerna. Kansliet finns i samma lokaler som tidigare.

Från och med 1 januari 2016 har Institutionen för kliniska vetenskaper därför åter ett eget institutionskansli.

Elsa Warkander, fd ekonomichef vid fakulteten, inträdde juli 2015 som tf administrativ chef för det gemensamma kansliet och fortsatte från januari som administrativ chef för IKVM:s kansli medan en ny administrativ chef rekryterades. Rekryteringsprocessen avslutades i mars och Mats Roxendal tillträdde i maj 2016.

Kansliet har sammantaget 9 anställda vilket för närvarande motsvarar 7,3 heltidsekvivalenter samt administrativt stöd motsvarande 0,3 heltidsekvivalenter.

Ekonomi Huvudansvaret för handläggningen av institutionens ekonomi och övergripande frågor har legat hos den administrativa chefen medan merparten av arbetet gentemot grupperna gjorts av två controllers (Viktoria Petri, Harriett Lindahl) och två ekonomiadministratörer (Johan Lind, Maria Öhlin tills Emma Hamrefors återkom i december efter föräldradledighet).

Personal Personal och HR har hanterats av en personalsamordnare (Rebecka Forslund) och en personaladministratör (Claes

Moreau). Rebecka Forslund beslutade dock avsluta sin anställning vid årsskiftet och i februari 2017 tillträdde hennes efterträdare Sara Tvermoes.

Kommunikation Björn Martinsson har varit kommunikatör motsvarande 75 procent för IKVM och delar sin tid med ITM som köper 25 procents arbete av hans heltidstjänst.

Administrativt stöd I administrativa ärenden har prefekten haft stöd av Kerstin Troein. FoU-prefekten har likaledes haft stöd av Kerstin Troein. Omfattningen har motsvarat 30 procent medan huvudanställning har legat inom forskargruppen Allmänmedicin och samhällsmedicin.

2. Forskargrupper

Institutionens grundläggande organisation utgår från forskargrupper med respektive forskargrupschef. I ekonomiskt administrativa termer är ett kostnadsställe en forskargrupp. Vissa stora forskargrupper kan bestå av flera självständiga forskare, forskargrupsledare (PI's), med egna forskningsinriktningar, kliniska specialiteter och anslag, men endast en av dem är administrativ forskargruppschef för kostnadsstället.

Det innebär att den forskargruppschef som har administrativt ansvar som chef har ett från prefekten delegerat ansvar för arbetsmiljö, personal och ekonomi för samtliga anställda i gruppen. Forskargrupscheferna fick under året nya delegationer eftersom det tillkommit en ny lagstiftning kring organisatorisk och social arbetsmiljö. Under 2016 bestod institutionen av 41 forskargrupper, med storlek varierande från 1–35 personer.

3. Medarbetare

Vid årets slut fanns 280 medarbetare, se appendix. Bland dem med lärartjänst var 36 professorer, majoriteten med en samtidig anställning i sjukvården. Universitetet och ytterst regeringen betonar jämställdhet mellan könen när det gäller professorer och vid institutionen är 30 procent kvinnor, vilket ligger över medelvärdet, oaktat att målet på 40 procent inte är uppnått.

Nya lärartjänster under året:

- Professor i kärlkirurgi Stefan Acosta
- Professur i kirurgi Jonas Manjer
- Professor i kardiovaskulär forskning Isabel Goncalves (befordran)

- Professor i demenssjukdomar Elisabet Londos (befordran)
- Professor i hälso- och vårdvetenskap Ulf Jakobsson (befordran)
- Adjungerad professor i kirurgi, Ingvar Syk
- Adjungerad professor i reumatologi, Carl Turesson
- Adjungerad adjunkt i professionell utveckling, Jenny Lindberg

Under året slutade Leif Groop sin ordinarie tjänst och övergick till seniorprofessor.

Carl Turesson, adjungerad professor i reumatologi.

4. Docenter vid institutionen

Vid institutionen finns sammantaget över 150 oavlönade docenter varav 12 nya utsågs under 2016:

Malin Engfeldt, experimentell dermatologi;
Anders Rosengren, experimentell endok-

rinologi; Ghassan Darwiche, internmedicin; Ashfaque Memon, experimentell medicin; Eva Lena Strandberg, samhällsmedicin; Björn Rosengren, ortopedi; Annika Brorsson, allmänmedicin; Susanna Calling, allmänmedicin; Sebastian Palmqvist, neurovetenskap; Niklas Mattsson, minnesforskning; Björn Schönmeier, plastikkirurgi; Björn Ekman, global hälsa; Margaretha Persson, kardiovaskulär epidemiologi.

I fakultetens docenturnämnd ingår från IKVM professor Fredrik Ghosh.

5. Forskarutbildning och doktorander

Vid årets slut hade institutionen 270 registrerade doktorander; 47 heltidsdoktorander och 223 deltidsdoktorander, d v s doktorander med anställning utanför universitetet och vanligen inom sjukvården. Under året antogs 41 nya doktorander (6 heltid, 35 deltid). Totalt disputerade 40 (18 heltid, 22 deltid).

Institutionens forskarutbildning sker utifrån riktlinjer från fakultetens forskarutbildningsnämnd (FUN). Under året har portfolion och den individuella studieplanen (ISP:n) uppdaterats. Portfolion och ISP:n är nu bättre anpassade till varandra och det finns bra instruktioner på hemsidan för att uppdatera dessa.

Forskarutbildningsnämnden har också arbetat vidare med de allmänna studieplanerna. Till sin hjälp här har de en arbetsgrupp som består av under året utnämnda ämnesrepresentanter. Från IKVM har följande valts till ämnesrepresentanter: lektor Anders Beckman och professor Jonas Åkesson i Klinisk medicin, professor Hindrik Mulder i Biomedicin,

samt professor Per-Olof Östergren och professor Martin Lindström i folkhälsovetenskap.

I fakultetens forskarutbildningsnämnd ingår från IKVM professor Marju Orho-Melander, professor Lena Eliasson som ordinarie ledamöter med docent Anette Agardh som suppleant.

6. Grundutbildningen

Utbildningen är starkt kopplad till den kliniska verksamheten inom sjukvården, särskilt inom Skånes universitetssjukhus men också inom andra verksamheter inom Region Skåne.

Sista året har omfattande organisationsförändringar genomförts inom grundutbildningen vid fakulteten. En grundutbildningsnämnd (GUN) för samtliga program inom fakulteten har tillsatts vilken sorterar direkt under Medicinska Fakultetsstyrelsen (MFS). Fyra nya programnämnder har därvid tillkommit under GUN och programnämnden för läkarutbildning (PNL) utgör en av dessa nya programnämnder. Programdirektören (Peter Svensson) och ordföranden i PNL (Christer Larsson) har lett en organisationsförändring av läkarprogrammet vars huvudsakliga syften varit att förbereda programmet för en eventuell legitimationsgrundande sex-årig utbildning med avskaffande av AT och att dela upp ansvaret för skapandet och genomförandet av de olika lärandemomenten och examinationen av desamma. Exempel på förändringar är förlängda sammanhållna placeringar på medicinavdelningar med bred profil på T6, vilket i stor utsträckning kommer innebära placeringar utanför SUS och Helsingborgs lasarett samt obligatorisk fem veckors kurs i akutsjukvård. Vidare har programövergripande kurser i vetenskapligt förhållningssätt och professionell utveckling tillkommit.

Omorganisationen har lett till tillsättning av kursansvariga med övergripande ansvar för lärandemomenten på respektive termin vid de tre orterna jämte ”lokala” kursortsansvariga (en ansvarig per ort om det inte är samma person som är kursansvarig). På motsvarande sätt har examinationsansvariga utsetts på varje termin.

IKVM interagerar via GU-prefekt med regelbundna möten med såväl PNLs ledning och övriga GU-prefekter inom PNL som med GUNs ordförande och GU-prefekter inom de övriga programnämnderna vid fakulteten. Vidare träffas IKVMs GU-prefekt regelbundet med kursansvariga/kursortsansvariga vid T6-T11 som är verkamma vid IKVM (Klas Sjöberg, Peter Åsman, Jonas Åkeson, Daniel Agardh, Bodil Ohlsson, Patrik Midlöv och Jenny Lindberg).

I den nya grundutbildningsnämnden ingår från IKVM lektor Peter Åsman.

7. Forskning och forskningsmiljöer

Forskningen är också starkt kopplad till den kliniska verksamheten inom sjukvården, särskilt inom Skånes Universitetssjukhus men också inom andra verksamheter inom Region Skåne. Forskningen har såväl ur ett nationellt som internationellt perspektiv varit mycket framgångsrik, vilket speglats i tilldelning av konkurrensutsatta forskningsmedel och samarbeten. Inte minst är de strategiska forskningsområdena och center of excellence-indikatorer på digniteten av forskningen.

Strategiska forskningsområden

Regeringen beslutade 2009 att en satsning skulle göras inom särskilt angelägna forskningsområden, etableringen skedde 2010

efter nationell ansökan och utvärdering. Två av fem strategiska forskningsområden vid Medicinska fakulteten leds från institutionen. Den första utvärderingen av områdenas verksamhet avslutades 2016 och båda fick utomordentligt goda omdömen samt fortsatt finansiering till och med 2021.

Exodiab - I det strategiska forskningsområdet om diabetes, dess komplikationer och förebyggande strategier arbetar Lunds universitet tillsammans med Uppsala universitet under ledning av Erik Renström, med ledningsgrupp där Maria Gomez och Nils Wierup från IKVM deltar.

EpiHealth – Tillsammans med kollegor vid Uppsala universitet leder Peter Nilsson det strategiska forskningsområdet inom epidemiologi med särskild vikt på storskaligt forskningssamarbete mellan Uppsala universitet och Lunds universitet. Syftet med EpiHealth är att kartlägga orsakerna till våra vanligaste folksjukdomar som uppträder hos medelålders och äldre personer, till exempel hjärt-kärlsjukdomar, benskörhet, cancer, demens, depressioner, lungsjukdomar, diabetes, fetma, smärttillstånd i leder och skelett, samt även funktionsnedsättningar och livskvalitet.

Centrumbildningar och Centre of excellence

Region Skåne inrättade ett pris, Skåne Centre of Excellence in Health, för att stödja och främja miljöer inom hälso- och sjukvården som befinner sig i absolut toppklass inom klinisk verksamhet, forskning och utveckling. Priset har delats ut två gånger, 2014 och 2015, och innebär ett anslag om 1 miljon kronor i fyra år.

Under 2014 erhöll två framgångsrika verksamheter med anknytning till institutionen utmärkelsen, minneskliniken och sektionen diabetologi.

Utöver detta och i nära samarbete mellan diabetesforskningen vid institutionen, SUS och Region Skåne, etablerades 2015 ett **Metabolt centrum** för att samla sjukvård, akademi och näringsliv inom de metabola sjukdomarna under ledning av Hindrik Mulder vid IKVM.

Region Skåne beslutade om en satsning på primärvårdsforskning tillsammans med medicinska fakulteten – **Centrum för primärvårdsforskning** (CPF). Centrat etablerades 2008 inom institutionen och leds av professor Jan Sundquist. Uppdraget är att med primärvården som bas, bedriva forskning för att ge ett vetenskapligt underlag för bättre hälsa och välbefinnande i befolkningen som helhet. Kopplat till detta är även ett kompetenscentrum för allmän medicin. Utvecklingen har varit stark och bred, från epidemiologiska studier baserade på register till interventionsstudier, men också internationella samarbeten.

8. Institutionsaktiviteter

Verksamheten vid institutionen utgår från det delegerade ansvaret inom universitetet men framförallt ges stöd och närservice till forskargrupper.

För informationsutbyte och uppdatering av forskargrupsledare hålls regelbundna möten. Under året har det ordnats tre frukostmöten samt ett eftermiddagsmöte. Utöver administrativ och ekonomisk information har bland annat även information kring grundutbildningen (Peter Svensson, Christer Larsson) ingått. Forskningschefen vid SUS (Ingemar Petersson) och Programkontoret för NSM/L-nya sjukhusområdet Malmö/Lund (Peter Lanbeck) har varit inbjudna.

Institutionens medarbetare är involverade i fakultetsövergripande organ såsom styrelser och nämnder, olika arbetsgrupper inom universitetet men också i nationella och internationella styrelser. Några av dessa är: Hjärt-lungfonden, Jan Nilsson (ordförande 2010–2018), VR, Jan Nilsson (vice-ordförande 2016–2018) och i Kungliga vetenskapsakademien finns såväl Leif Groop som Jan Nilsson som permanenta medlemmar.

9. Vetenskapliga möten anordnade av forskare vid institutionen

Det ordnas kontinuerligt vetenskapliga möten i olika format, inte minst finns regelbundet CRC-seminarier som utgår från institutionens forskning och samarbeten. Mindre konferenser arrangerades bland annat också av de båda strategiska forskningsområden som koordineras från institutionen, Exodiab och EpiHealth.

- 15 mars var EpiHealth medarrangör till symposiet ”Opportunities for microbiome research”.

- 7 april anordnades Albert Pålsson Research Symposium med fokus på stiftelsens forskning områden kring nutrition, näringsfysiologi och ämnesomsättning.

- 7 april var EpiHealth också värd för ett seminarium om kardiovaskulär epidemiologi.

- 25-26 april arrangerade Exodiab ett nationellt symposium med representation från landets alla lärosäten om framtida behandlingsstrategier för diabetes.

- 20 maj hölls ett välbesökt symposium om utvecklingen av ultraljud inom gynekologi och obstetrik med anledning av Lil Valentins pensionering med både lokal som

internationell representation bland deltagare och föreläsare.

- 26-27 maj arrangerade Lunds universitets diabetescentrum (LUDC) ett tvådagars vetenskapligt symposium med anledning av att det gått tio år sedan centrumet grundades. Samtidigt tillkännagavs ett nytt pris för diabetesforskning, ”The Leif C. Groop award for diabetes research” som instiftats till professor Leif Groops ära för sin långvariga gärning inom diabetesforskning. Leif Groop gick därefter i pension vid halvårsskiftet och lämnade då över koordinatörrollen för LUDC till professor Maria Gomez.

10. Ekonomi

För verksamhetsåret 2016 kan IKVM presentera en fortsatt växande ekonomi i god balans. Forskning och forskarutbildning står fortsatt för cirka 86 procent av verksamheten där samma andel bekostas av externa forskningsmedel (se appendix). Året innebar en toppnotering vad gäller externa anslag, en ökning med 46 mkr till 246 mkr, tack vare att institutionens forskare varit fortsatt lyckosamma i att inbringa externa anslag. Antalet medarbetare har under året minskat något, men nyrekryteringar förväntas under 2017.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå står för 14 procent av verksamheten som till största del finansieras av statsanslaget till universitetet.

De totala intäkterna var under året 341,2 mkr, varav externa anslag 246 mkr. De totala kostnaderna var 335,6 mkr, varav 194 mkr bestod av personalkostnader och 71,3 mkr drift. OH höjdes 2016 från 18 till 19 procent med utgångspunkt från ökat uttag från universitetet centralt och fakulteten.

Forskningsbidrag från externa forskningsfinansiärer

Det har visat sig svårt att redovisa samtliga externa anslag till enskilda forskare inom ramen för verksamhetsberättelsen. Därmed kommer inte alla att uppmärksammas även om det hade varit på sin plats. Det som lyfts fram är nya anslag från större bidragsgivare nationellt och internationellt medan i appendix redovisas andra större anslag som bidragit till forskningen under 2016, dvs medel som tilldelats vid tidigare utlysningar.

Vetenskapsrådet i stora utlysningen för 2016 beviljade Medicinska fakulteten 43 anslag, vilket gör att Lund var nummer två efter Karolinska Institutet. Av dessa gick 7 projektanslag (Lena Eliasson, Malin Fex, Jianguang Ji, Åke Lernmark, Emma Nilsson, Emily Sonestedt, Jan Sundquist) och ett bidrag till anställning som forskare på halvtid i klinisk miljö till institutionen (Niklas Mattsson). Anslagen gäller 2017–2019 för fem av anslagen och till 2020 för tre. Den totala summan uppgår till 26,7 mkr. Vid andra utlysningar har ytterligare tre fått anslag (Oskar Hansson, Maria Emmelin, George Hindy).

Hjärt-lungfondens utlysning 2016 tilldelade forskare vid institutionen sammantaget 12,4 mkr (Gunnar Engström, Paul Franks, Charlotte Ling).

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse utsåg också Olle Melander till Clinical Scholar 2016, vilket tillika innebär ett forskningsanslag om 15 mkr över fem år.

EU-anslagen är bland de mest konkurrensutsatta men här har medarbetare varit framgångsrika, särskilt de senaste åren. Vid 2016 års utdelning erhöll både Paul Franks och Charlotte Ling ERC konsolidatoranslag.

NIH är mycket restriktiva med anslag utanför USA, dock har Jan Sundquist erhållit två nya anslag tillsammans med samarbetspartner i New York och Virginia.

Forskare vid institutionen erhöll 2016 stora och värdefulla anslag från Novo Nordisk-fonden. Anslagen omfattar sammanlagt 11,9 mkr och utdelades för ett till fem år (Paul Franks, Charlotte Ling, Hindrik Mulder, Ola Hansson, Marju Orho-Melander, Tibor Varga).

Andra bidragsgivare som utdelat större nya enskilda anslag under 2016 (över 1 miljon) är Alzheimersfonden (Oskar Hansson), Crafoord (Daniel Agardh), Danone Research (Olle Melander), Forte (Ulf Gertham)

ALF-medel utgör en viktig hörnsten i forskningsfinansieringen både för etablerade och för yngre forskare. Satsningen på såväl ST-läkare som håller på med doktorandprojekt (ST-ALF) som yngre disputerade kliniker (Yngre-ALF, max 3x3 år) har stor betydelse för att ge utrymme för klinisk forskning och en framtida karriär också som forskare. Under 2016 hade 6 ST-läkare (1 kvinna/5 män) och 12 yngre forskare (5 kvinnor/7 män) ALF-bidrag. Utöver detta har många forskare projektstöd.

11. Priser och utmärkelser

Förteckningen nedan är sannolikt inte komplett, men återspeglar några av de mer

framträdande utmärkelserna till forskare vid institutionen.

Charlotte Ling, professor i epigenetik vid Lunds universitets Diabetescentrum erhöll ”The DPLU/LUDC **Nordic Prize** to an Outstanding Young Investigator in Diabetes Research”. Priset är personligt och omfattar 50 000 kr.

Olle Melander, professor i internmedicin med inriktning mot kardiovaskulära sjukdomar, emottog det prestigefyllda **Göran Gustafssonpriset** för sin forskning om mekanismer bakom diabetes och hjärtkärlsjukdom. Priset innefattar bl a ett forskningsanslag om 4,5 mkr.

Plastikkirurgin vid Skånes universitetssjukhus erhöll Region Skånes pris **Dia-basen** för goda resultat inom läpp-, käk- och gomspaltvården.

Professor Elisabet Londos tilldelades **Inga Sandeborgs pris** för framstående forskning om Alzheimers sjukdom eller andra degenerativa sjukdomar i centrala nervsystemet.

Niklas Mattsson, biträdande lektor och Alzheimerforskare erhöll pris som ”**Yngre framgångsrik forskare i Region Skåne**”. Prissumman om 60 000 kr delades ut i samband med Forskningens dag i Malmö den 1 november.

Nils-Otto Sjöberg, professor emeritus vid fakulteten, tilldelades **Fakultetens silvermedalj** ”för sina utomordentliga insatser för Medicinska fakulteten”. Medaljen delades ut vid Forskningens dag i Malmö den 1 november.

Professor Elisabet Londons tilldelades Inga Sandeborgs pris under 2016.

12. Kommunikation

Institutionens nyhetsbrev från prefekten hade åtta utskick med ungefär 200–250 läsare per utskick. Brevet innehåller ledningsinfo, personal- och verksamhetspresentation samt evenemang och aktiviteter.

Den dagliga omvärldsbevakningsservicen med utskick via e-post har fortsatt med ca 250 prenumeranter.

IKVM:s egen webbplats inklusive underliggande forskargrupper hade ca 67 000 sidvisningar under året, vilket är jämförbart med tidigare år.

Ca 30 pressaktiviteter (pressmeddelanden eller riktade tips) genomfördes under året, med spridning i dagspress och fackpress och i en del fall även internationellt. Många av dessa och andra forskningsnyheter har också publicerats på de publika webbplatserna Diabetesportalen och Aktuellt om Vetenskap & Hälsa. Institutionen medverkade i vårens magasinsutgåva av Aktuellt om Vetenskap & Hälsa med två artiklar inom temat sexuell hälsa, och fem forskare från institutionen medverkade under året i Aktuellt om Vetenskap & Hälsas satsning på poddsändningar.

Under året har också videon Stöd forskningen vid LUDC ("mannequin challenge") producerats och setts av drygt 6 800 personer.

Under 2016 fyllde Clinical Research Centre (CRC) och Lunds universitets diabetescentrum (LUDC) tio år. CRC arrangerade i samverkan med institutionen dels ett Öppet hus för allmänheten den 18 augusti, dels en medarbetarkväll den 9 september. Öppet hus drog ca 2 500 besökare (varav ca 500 lunchgäster och interna besökare), till medarbetarkvällen slöt ca 250 personer upp.

Större arrangemang under året var bl a också Framtidens primärvård som arrangerades av Centrum för primärvårdsforskning den 6 oktober på CRC, LUDC:s tioårsjubileum 26–27 maj samt Världsdiaabetesdagen, 14 november som innehöll seminarium och paneldiskussion om framtidens diabetesvård. Internationella osteoporosdagen 20 oktober lockade nästan 250 deltagare till ett eftermiddagsseminarium för allmänheten.

Under Almedalsveckan medverkade institutionens diabetesforskning som en del av universitetets gemensamma program den 7 juli med seminariet "Individanpassad vård för diabetes – bättre diagnos ger bättre prognos".

Framtidens primärvård arrangerades den 6 oktober 2016.

13. Samverkan

Sjukvården är den närmaste samarbetsparten för majoriteten av medarbetare. Det

finns sedan 2012 en förtydligad överenskommelse om ömsesidig representation mellan fakulteten och Skånes universitets

sjukvård. På ledningsnivå har institutionen haft en divisionschef (Anders Dybjer/ Katarina Johnsson) med i ledningsgruppen. På divisionsledningsnivå inom SUS har 4/5

av de akademiska representanterna utgått från IKVM: division 1 (Jonas Manjer), division 2 (Hindrik Mulder), division 3 (Kristina Åkesson) och division 5 (Patrik Midlöv) medan Mikael Bodelsson, IKVL ingår i division 1.

Årets samarbete exemplifieras genom division 2 där man intensifierade arbetet med FOU genom att skapa ett särskilt utskott som har månadsvisa möten. Gruppen har letts av Pia Teleman, VC på VO Gynekologi och Obstetrik, och utgjorts av samtliga akademiska företrädare i divisionen samt divisionschefen. Under våren inbjöd man bl a tidigare dekan för medicinska fakulteten i Linköping som har beskrivit deras satsning ”Från doktorand till docent”; man tog vidare initiativ till en inventering av behovet av akademiska tjänster på SUS samt arrangerade en halv divisionsdag med fokus på forskning för professioner andra än läkare. Inom många av sjukvårdens verksamhetsområden har institutionens medarbetare medverkat som akademiska företrädare inom ledningsgrupperna.

Andra viktiga parter är Medeon (bl a LUDC), Malmö Stad och Region Skåne (socialmedicin och folkhälsa). Industri-samarbeten blir vanligare, dels i direkt samverkan mellan företag och forskargrupper, dels i organiserade konsortier som de EU-finansierade Innovative Medicines Initiative där Leif Groop och Maria Gomez haft ledande roller. LTH och andra delar inom LU har också varit och är viktiga samarbetsparter inom ett flertal tvärvetenskapliga projekt.

14. Publikationer

Det finns under 2016 totalt 802 vetenskapliga tidskriftspublikationer med institutionsanknytning registrerade i Lunds universitets forskningsdatabas.

15. Innovation

Nyttiggörande av forskning genom samverkan mellan akademi och sjukvård, patienter, näringsliv och andra intressenter betonas allt mer av regeringen och kommer att bli allt viktigare för framtida resursfördelning.

Vid IKVM finns innovationsmanager Annie George Chandy som delar sin tid mellan oss och LU Innovation. Hennes specialområde är metabola sjukdomar, men hon finns tillgänglig för rådgivning inom alla områden.

Den statliga innovationsmyndigheten VINNOVA har storsatsat på strategiska innovationsprogram som under kommande år kommer att ha ökat inflytande över de statliga medlen till universitet och högskolor. Inom livsvetenskaper etablerades under 2014 SWElife där IKVM är representerat inom programkontor (Thomas Gunnarsson) och styrelse (Erik Renström). SWElife verkar nationellt och brett över det medicinska panoramat med olika strategiska satsningar inom bl a digitalisering och olika utlysningar för tillämpad forskning med Region Skåne genom Metabolt Centrum som en deltagande part.

Framtiden

Inför framtiden förväntar vi oss en expansion inom flera grupper med relativt juniora forskargrupsledare. Bland de som har meriterings- och forskartjänster har flera yngre visat stor framgång och fått stora anslag samtidigt som flera av en yngre generation av lärare fått nya stora såväl nationella som internationella anslag, vilket inger hopp om en fortsatt stark utveckling.

Vi ser också fortsatt och närmare samarbete med sjukvården inte minst genom den framtida byggnationen som lovats ge utrymme för mera integrerad forskning och undervisning. Samtidigt finns en risk att byggåren ger problem med lokalförsörjningen.

Kommunikation är också en framtidsfråga, en förnyelse av institutionens externa webbnärvaro pågår, dels med introduktionen av forskningsportalen LUCRIS, dels översyn och omläggning av webbsidor till verktyget Drupal. IKVM arbetar här enligt gemensamma riktlinjer från fakultetskansliet. Arbetet fortsätter under 2017 och gäller även webbplatser för LUDC och andra centrumbildningar med koppling till institutionen.

Under 2016 var det 10 år sedan Clinical Research Centre (CRC) i Malmö invigdes. Det firades bland annat med Öppet hus för allmänheten den 18 augusti.

Appendix

Fördelning av anställda

Fördelning av anställda per 2016-12-31. Avseende lärare har rektor som mål att 40 procent skall vara kvinnor, andelen kvinnor som är professorer vid IKVM är 30 procent.

	Antal	Män	Kvinnor
Professor	36	25	11
Professor senior	8	5	3
Professor adjungerad ¹⁾	(8)	6	2
Universitetslektor	9	5	4
Universitetslektorer adjungerade ¹⁾	(3)	2	1
Meriteringsanställning ²⁾	14	8	6
Annan forskande och undervisande personal ³⁾	66	25	41
Doktorander med anställning ⁴⁾	47	15	32
Administrativ personal	56	16	40
Teknisk personal	44	11	33
Totalt anställda	280	110	170

¹⁾ Har huvudanställning inom sjukvården; ²⁾ Post-doc, biträdande lektor; ³⁾ Assistent klinisk, forskarassistent, forskare, bitr forskare, forskningssköterska, laboratorieforskare; ⁴⁾ Doktorander (heltid) finns med eftersom de ingår som anställda

Doktorander och docenter under 2016

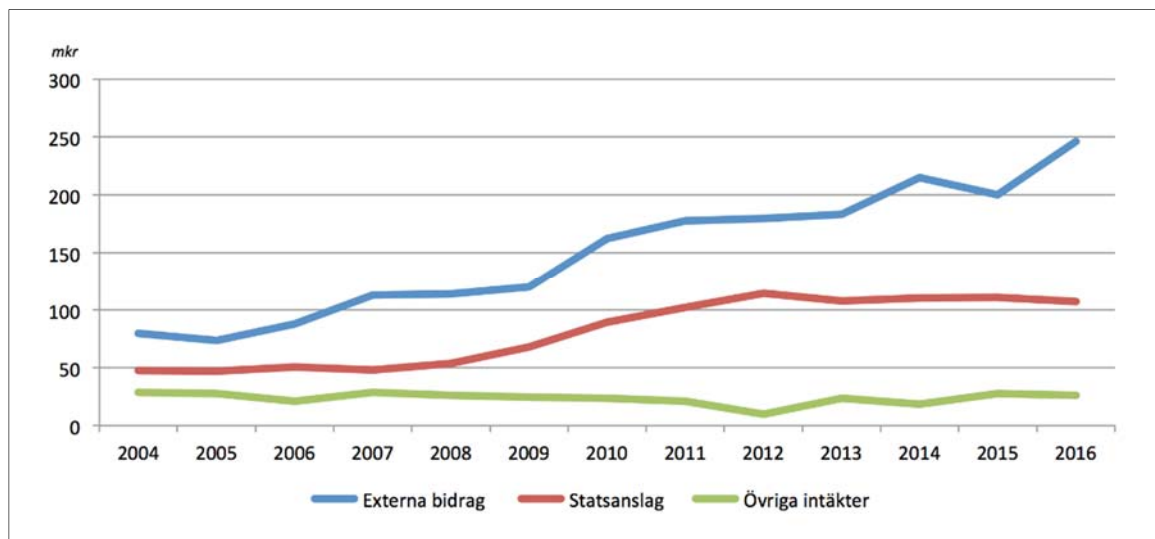
Doktorander ¹⁾ 2016-12-31	Antal	Män	Kvinnor	Varav nya 2016
Totalt	270	123	147	41
Heltid	47	15	32	6
Deltid	223	108	115	35
Disputationer under 2016				
Totalt	40	13	27	
Heltid	18	3	15	
Deltid	22	10	12	
Docenter, nya under 2016	12	7	5	

¹⁾ Heltidsdoktorander har anställning vid fakulteten, deltidsdoktorander har vanligen anställning inom sjukvården

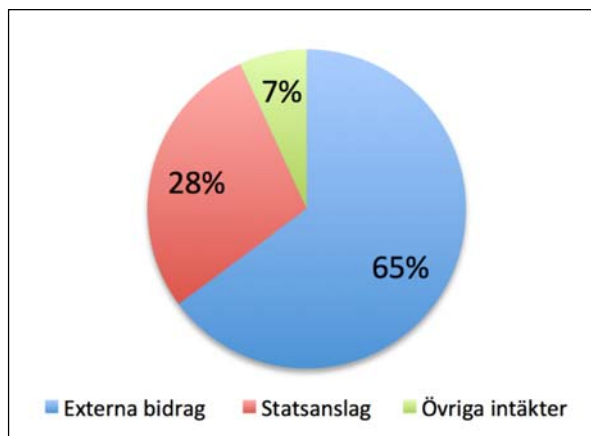
Ekonomi

Forsknings- och grundutbildningsmedel, såväl intäkter via statsanslag – huvudsakligen löneutrymme för lärare – samt externa anslag från olika finansiärer (data är exklusive de forskargrupper som flyttade 2015).

Intäkter 2004–2016

Intäkter 2016 – fördelning

Forskningsbidrag 2016 från större anslagsgivare

Som framgår ovan är forskningen helt beroende av anslag från externa parter, forskningsråd, stiftelser, fonder och andra bidragsgivare. Nedan rapporteras de större anslagsgivarna under året dock utan att förringa de viktiga bidrag som kommer från mindre bidragsgivare.

Vetenskapsrådet – medarbetare som innevarande år (2016) haft olika typer av bidrag från VR (41 kontrakt, totalt 53,7 mkr): *Anette Agardh, Daniel Agardh, Corrado Cilio, Andreas Edsfeldt, Lena Eliasson, Gunnar Engström, Paul Franks, Ulf Gerdtham, Fredrik Ghosh, Maria Gomez, Isabel Goncalves, Leif Groop, Oskar Hansson, Åke Lernmark, Martin Lindström, Charlotte*

Ling, Elisabet Londos, Valeriya Lyssenko, Olle Melander, Juan Merlo, Hindrik Mulder, Jan Nilsson, Peter Nilsson, Marju Orho-Melander, Milladur Rahman, Sara Rattik, Erik Renström, Tanja Stocks, Jan Sundquist, Kristina Sundquist, Henrik Thorlacius, Simon Timpka, Carl Turesson, Lil Valentin, Malin Wennerström, Nils Wierup, Kristina Åkesson

Europeiska forskningsrådet (ERC) har bidragit med 11 olika typer av anslag till forskningen under 2016 (totalt 33,9 mkr): Paul Franks, Maria Gomez, Leif Groop, Oskar Hansson, Olle Melander, Jan Nilsson, Gunilla N Fredrikson, Marju Orho-Melander, Erik Renström, Gustav Smith

Hjärt & Lungfonden har bidragit med anslag till 14 projekt (totalt 13 mkr) Eva Bengtsson, Harry Björkbacka, Pontus Dunér, Andreas Edsfeldt, Paul Franks, Maria Gomez, Isabel Goncalves, Magnus Martinsson, Olle Melander, Jan Nilsson, Peter Nilsson, Gunilla N Fredrikson, Marju Orho-Melander, Maria Wigren

NIH har bidragit till två projekt varav Teddy-studien har erhållit omfattande stöd sedan 2004 (totalt 12,3 mkr under 2016): Åke Lernmark, Kristina Sundquist

Forte har bidragit med 3,8 mkr: Jan Sundquist, Kristina Sundquist, Per-Olof Östergren

Wallenberg-stiftelserna har under innevarande år bidragit till två projekt med 2,5 mkr: Oskar Hansson, Erik Renström

Cancerfonden har bidragit 1,5 mkr: Håkan Brorson, Jonas Manjer

Några av de andra bidragsgivare som sammantaget lämnat värdefullt stöd till forskare inom institutionen under året är **Albert Pålssons stiftelse, Kockska stiftelsen, Alfred Österlunds stiftelse, Novo Nordisk, Crafoordska stiftelsen, Kungliga fysiografiska sällskapet, Ragnar Söderbergs stiftelse, Stiftelsen för Strategisk Forskning och Svenska Diabetesförbundet**. Denna lista är inte komplett.

Institutionsstyrelsen vid IKVM 2016–2018

Lärrarrepresentanter ordinarie

Kristina Åkesson	professor, prefekt, ordförande
Mats Lindström	universitetslektor
Holger Luthman	professor
Olle Melander	professor
Lennart Minthon	professor
Gunilla Nordin Fredrikson	professor
Kristina Sundquist	professor
Cecilia Svedman	universitetslektor

Lärrarrepresentanter suppleanter

Boel Bengtsson	universitetslektor
Gunnar Engström	professor
Ulla Westin	universitetslektor

Representant för sjukvården, Region Skåne

Anders Christensson	överläkare, docent,
Peter Mangell	överläkare (suppleant)

TA-personal

Jacqueline Postma	anslagsadministratör
Rasmus Bennet	BMA
Mahnaz Moghaddassi	statistiker

Studeranderepresentanter

Christoffer Tengryd	studeranderepresentant för forskarutbildning
---------------------	--

Representation i nämnder och styrelser inom fakultet och universitet under 2016

Fakultetsledningen – institutionen har inga medarbetare i fakultetsledningen 2015–2017.

Fakultetsstyrelsen – två ledamöter 2015–2017 (Erik Renström, Fredrik Ghosh)

Läraryrådsnämnden – inga ledamöter från institutionen.

Forskarutbildningsnämnden – tre ledamöter (Marju Orho-Melander, Lena Eliasson, Anette Agardh)

Docenturnämnden – en ledamot (Fredrik Ghosh)

Grundutbildningsnämnden – en ledamot (Peter Åsman)

Infrastrukturnämnden – två ledamöter (Lena Eliasson, Erik Renström)

Wallenbergcentrum för regenerativ medicin – en medarbetare i ledningen (Fredrik Ghosh)

Representation i Vetenskapsrådets beredningsgrupper inom medicin och hälsa under 2016

Institutionen hade sammanlagt sju representanter i Vetenskapsrådets beredningsgrupper inom medicin och hälsa: Valeriya Lyssenko, Charlotte Ling, Erik Renström, Corrado Cilio, Gunnar Engström, Maria Gomez, Martin Lindström